

DE TANDHEELKUNDIGE DIENST VAN DE BRITSCHE MARINE

In het Juli-nummer van *The British Dental Journal* is een uitvoerige beschouwing gewijd aan de organisatie van den tandheelkundigen dienst van de Britsche marine en wel van den „surgeon lieutenant-commander (D)” Osborne. Het volgende is er aan ontleend om een inzicht te geven in de taak, die aan den marine-tandarts is opgedragen.

Voor een aanstelling als officier-tandarts bij de marine komen alleen in aanmerking Britsche onderdanen van zuiver Europeesche afstamming, wier ouders ten tijde van de indiensttreding eveneens Engelsche onderdanen zijn. Gegadigden mogen niet ouder dan 28 jaar zijn en moeten den graad van Licence in Dental Surgery van een Engelsche universiteit bezitten, zoomede geregistreerd zijn krachtens de Dentists Acts. Ongehuwde kandidaten genieten de voorkeur. De directeur-generaal van den geneeskundigen dienst der marine wint een vertrouwelijk rapport in bij den directeur (Dean) van het Tandheelkundig Instituut (Dental Hospital and School) betreffende karakter, gedrag, vakbekwaamheid en geschiktheid voor een aanstelling als officier bij de Koninklijke Marine. Wordt de sollicitatie gunstig beoordeeld, dan volgt onderzoek en keuring door een commissie van officieren van gezondheid bij de marine met betrekking tot de lichamelijke geschiktheid voor algemeenen dienst in alle deelen van de wereld. De goedgekeurde kandidaten worden op een lijst geplaatst, waaruit een keuze wordt gedaan. Eenige jaren geleden werd de candidaat ook aan een vergelijkend toelatingsexamen onderworpen, gelijk aan of uitgaande boven het practisch tandheelkundig examen, maar dit is thans afgeschaft.

De uitverkoren candidaat ontvangt een aanstelling als Surgeon Lieutenant (D) met kort dienstverband. Ter tegemoetkomning voor uniformuitrusting ontvangt hij £ 50. Voor den opleidingscursus wordt hij ingedeeld bij het Marine-hospitaal te Haslar, aan de overzijde van de haven van Portsmouth om tot marine-officier

te worden opgeleid, zich aan de krijgstucht te leeren aanpassen en kennis te verwerven van de tradities en gewoonten der marine. Hij wordt geïnstrueerd door den „Senior Dental Officer” van het hospitaal omtrent marine-voorschriften en uitvoering van den dienst, de uitvoering en inrichting van zijn dienstvak, de betreffende administratie en de bijzondere inrichting van den dienst in de verschillende tandheelkundige centra in het land en in den vreemde, aan den wal en aan boord. Gedurende dezen tijd beoefent hij in beperkte mate de praktijk. Na afloop van zijn opleiding wordt zijn plaats op de ranglijst bepaald door zijn vroegere functies bij de tandheelkundige klinieken en de behaalde cijfers bij het examen na afloop van de opleidingscursussen. Genoemde functies tellen mee voor de ancienniteit, tractementsverhooging en bij de bevordering tot den rang van „surgeon lieutenant commander (D)”. Voorts bij een vaste aanstelling in den rang van „surgeon-lieutenant (D)” voor de berekening van het aantal dienstjaren met betrekking tot het pensioen, voor de gratificatie bij ontslag, doch niet voor de gratificatie van £ 1000 na zes jaar dienst. Wie bij indiensttreding een functie bekleedt aan een burgerziekenhuis kan deze betrekking nog zes maanden blijven waarnemen, echter zonder genot van tractement uit hoofde van zijn dienstverband, welke tijd geheel of gedeeltelijk als diensttijd kan worden gerekend.

De jonge Surgeon-Lieutenant (D) wordt daarna ingedeeld bij een der kazernes van de drie groote havendivisies: Portsmouth, Devonport of Chatham, alwaar hij meteen komt te staan in het hartje van leven en werken der marine. Gemiddeld blijft hij hier anderhalf tot twee jaar alvorens te gaan varen als een der officieren-tandarts van een eskader. Dit is een tijd van voorbereiding in velerlei richting, maar in hoofdzaak wordt hij in de kazerne geoefend om in praktijk te brengen hetgeen hij in Haslar in theorie heeft geleerd. Hij raakt er vertrouwd met bijkans alle aandoeningen en behandelingsmethoden, met alle rangen en verhoudingen van den dienst en met de verschillende kwesties, die uit de dagelijksche behandeling van de bezetting voortvloeien. Hij went aan den vasten gang van zaken, onaangenaam in het begin, maar later van grooten invloed op zijn leven en welzijn. Zijn dienst duurt van 9 uur precies in den morgen tot 4 uur met een uur rust voor het middagmaal. Op bepaalde dagen heeft hij ziekenrapport en moet de nieuwe patienten behandelen met inbegrip van spoedgevallen en de aangevraagde afspraken die tijdens de werkuren binnenkomen.

Nu en dan wordt hij aangewezen als officier-tandarts van de

wacht en moet dan dienst doen van 4 uur n.m. tot 9 uur in den volgenden morgen. In dien tijd wordt hij opgeroepen voor alle spoedgevallen die zich in de haven mochten voordoen. Naast zijn technische dienst wordt van den jongen officier-tandarts verwacht, dat hij een werkzaam aandeel zal nemen in het gezelligheidsverkeer en de feestelijkheden in de officierszaal. Hockey, cricket, tennis, polo en jachtgroepen worden gevormd en men verwacht van hem dat hij meedoet. Wanneer hij een rugby voetballer is, heeft hij ruimschoots gelegenheid om zijn spel te verbeteren door lid te worden van de militaire clubs te Devonport en Portsmouth, die tot de eerste klasse behooren. Als „Ward Room Officer” wordt van den jongen officier-tandarts verwacht dat hij ten volle deelneemt aan alle ongeschreven verplichtingen van de officierstafel en veelvuldig verschijnt en vooral op feestavonden voor genoodigden en bij andere feestelijke maaltijden.

Het leven in een marinekazerne is druk en zeer aangenaam. De officier-tandarts staat onder de hoede van den hoofdofficier-tandarts, op wiens hulp, raad en standje hij indien noodig kan rekenen. De kazerne is een voortreffelijke inleiding voor den dienst in het algemeen.

Verschillende schepen van de Koninklijke Marine hebben officieren-tandarts aan boord. Van de vloot in de Britsche wateren de „Rodney”, „Valiant”, „Barham”, „Hood”, „Achilles” en „Neptunus”. Van de Middellandsche Zee-vloot de „Royal Sovereign”, „Devonshire”, „Shropshire”, „Cyclops”, „Woolwich”, „Resource” en het hospitaalschip „Maine”. In China de „Cornwall” en „Medway”.

Van de 64 officieren-tandarts is een vierde geplaatst aan boord van varende schepen. Een marineofficier-tandarts wordt gewoonlijk gevoerd voor eskaderdienst, d.w.z. dat hij zijn installatie en plaatsing heeft aan boord van een der schepen, doch ook de zorg heeft voor de bemanningen van verschillende andere schepen. De manschappen van deze schepen komen naar zijn operatiekamer voor behandeling, maar hij doet de jaarlijksche gebitsinspectie van de bemanning van alle schepen aan boord van elk schip afzonderlijk wanneer het eskader vereenigd in de haven ligt. Men kan begrijpen dat de eskaderofficier-tandarts het druk heeft, want op elk slagschip heeft hij een praktijk van ongeveer 1100 man en op een kruiser ongeveer 600. Een officier-tandarts kan ook toegevoegd zijn aan een depot van torpedo- of onderzeebooten, in welk geval verscheidene flottiljes van torpedojagers en onderzeeërs aan zijn hoede zijn toevertrouwd.

Men is vaak verbaasd te hooren, dat het mogelijk is om op

zee de praktijk uit te oefenen en dit geldt ook voor den jongen officier-tandarts. Men stelt zich vaak hemelhooge golven voor, maar in werkelijkheid heeft op de wereldscheepvaartroutes betrekkelijk kalm weer de overhand. Op de *Discovery II*, het schip voor wetenschappelijk onderzoek, dat Lincoln Ellsworth en zijn makkers indertijd redde, waren de wetenschappelijke leden van de bemanning in staat om hun subtiel analytisch en microscopisch onderzoek van monsters zeewater in het laboratorium zelfs in de hevige antarctische stormen te verrichten.

De jonge officier-tandarts op de groote schepen leert al spoedig zijn afspraken aan te passen aan den dagelijkschen dienst en de eskaderwerkzaamheden. Hij moet niet vragen om iemand van de vuurleiding tijdens schietoefeningen of van den torpedodienst tijdens een torpedo-aanval. Hij onderscheidt de hoornsignalen die de verschillende werkzaamheden aanwijzen en zal zich met zijn patienten daarnaar regelen. Kennis van al deze dingen beteekent een gevuld dagboek en een gezien tandarts.

Tijdens schietoefeningen op zee, wanneer een volle lading 38 c.M. wordt afgevuurd, moet de officier-tandarts er om denken zijn instrumentarium af te tuigen en in te pakken. Zonder deze voorzorg zou zijn praktijkkamer schipbreuk lijden. Een zorgvuldige hofmeester-assistent met veel poetskatoen en werk uit de machinekamer zal hier spoedig voor zorgen, zoomede voor een snelle weder-in-bedrijfstelling. Zelfs bij een flauwe koelte moet de officier-tandarts de geschutpoort goed in het oog houden, want de zwenkende beweging van een slagschip, dat met een snelheid van 15 knopen in een kalme zee vaart, verplaatst een massa water en doet dit hoog oploopen, waarvan verscheidene tonnen allerhinderlijkst in zijn praktijkkamer kunnen vallen en een massa schade kunnen aanrichten. Een snelle run naar de wervels van de patrijspoort is vaak net op tijd; een onbewust gevoel voor de bewegingen van het schip is vereischt. Hij moet er elk oogenblik op voorbereid zijn om zich onmiddellijk naar zijn gevechtsstandplaats te begeven, welke gewoonlijk met die van den eersten officier van gezondheid in een van de geneeskundige complexen is. Zijn taak in het gevecht is om de bevelen van den eersten officier van gezondheid in ontvangst te nemen en hem te helpen bij de behandeling van de gewonden.

Zoodra de officier-tandarts op een nieuw schip komt onderzoekt hij de geheele bemanning en behandelt alle spoedgevallen, alvorens tot de loopende behandeling over te gaan. Heeft hij een andere officier-tandarts afgelost, dan worden de kaarten betreffende den gebitstoestand van officieren en manschappen aan

hem overgedragen en kan hij gewoon doorgaan tot het tijdstip der jaarlijksche inspecties wanneer hij de kaarten bijwerkt.

Gewoonlijk wordt de officier-tandarts op een schip geplaatst als het ingedeeld wordt en waar hij ongeveer twee en half jaar op dienst doet. In dezen tijd kunnen andere schepen waarover hij toezicht heeft een andere bestemming krijgen en het is duidelijk dat hij in den waren zin des woords met een vlottende bevolking te doen heeft en dat zijn praktijk voortdurend wisselt. Zijn doel is om de bemanningen van alle schepen tandheelkundig in goeden staat te brengen in den loop van dien tijd — een volmaakt onmogelijke taak. Zijn praktijk is van algemeenen aard, maar hij heeft altijd de beschikking over hulpmiddelen voor bijzonder werk. Hij heeft de medewerking van den eersten officier van gezondheid en mag gebruik maken van de operatiekamer van het schip voor moeilijke en massa-extracties onder narcose; van de apotheek en het laboratorium voor zijn geneesmiddelen en apparaten en van de ziekenboeg voor zijn bedpatienten. Hij heeft een bevoegde eerste ziekenoppasser, speciaal aangewezen als zijn praktijkoppasser, die zijn administratie bijhoudt, behulpzaam is bij het regelen van de afspraken, in het algemeen behulpzaam is bij de behandelingen en zijn werkkamer verzorgt, zoodat alles er glanzend uitziet. Met zijn prothesewerk heeft hij bijtijden moeilijkheden, want het kan gebeuren dat hij zich op grooten afstand van de technische werkplaatsen te Chatham en Malta bevindt en dan moet wachten op de pasprothesen en afgewerkte gebitten.

De werkuren van den officier-tandarts zijn overal bij de marine dezelfde, maar na afloop van zijn dienst begint voor hem een aanlokkelijk leven. Hij kan de gevechtsoefeningen van nabij meemaken, als hij bij de Middellandsche Zee-vloot behoort, aan wal gaan en van de historie en romantiek van Europa genieten. Aan boord is het van belang om aan de scheepsspelen en het gezelligheidsverkeer deel te nemen en, gelijk van de officieren verlangd wordt, mee te doen met de ploegen onder de manschappen bij wedstrijden en op alle andere wijzen de geest aan boord hoog te houden om aldus een „happy ship” te maken. Het leven aan boord voor een officier-tandarts is druk, prettig en interessant.

De gevechtswaardē van de marine wordt voorbereid in de opleidings-établissemēnten en in de vloot bevestigd; het gevolg is dat de opleidingsdienst als een der belangrijkste takken van den dienst wordt beschouwd en dit geldt evenzeer voor de tandheelkundige werkzaamheid en de Royal Naval Dental Service. Van de 64 officieren-tandarts zijn 12 geplaatst bij den Opleidings-

dienst. De jongens bevinden zich aan boord van de „Ganges” te Shotley, „St. Vincent” te Portsmouth en van de „Impregnable” te Devonport; de jongelingen aan boord van de „Drake” te Devonport en de recruten van de Koninklijke Marine in het Depot te Deal.

In den opleidingsdienst bestaat ruimschoots gelegenheid om van het jeugdige enthousiasme en het groeiende begrip van de jongens en jongelingen gebruik te maken om de gezondheid van hun gebit te bevorderen. Elke gelegenheid wordt te baat genomen om belangstelling voor en de trots op hun tanden aan te kweken. Met de psychische gesteldheid der jongens wordt voortdurend rekening gehouden. Er wordt dan ook zooveel mogelijk naar gestreefd om de vrees voor pijn verre te houden en een gebitsbehandeling te vestigen, die zoo al niet geheel pijnloos, dan toch zonder angst ondergaan wordt. Van begin af aan wordt getracht de jongens bewust van de waarde van hun gebit te maken. Zij wonen voordrachten bij over gebitshygiëne van den marineofficier-tandarts, welke zoo aantrekkelijk mogelijk gemaakt worden. Het menschelijk gevoel voor humor wordt niet verwaarloosd en het gebit wordt een geregeld onderwerp van gesprek in de zalen. De jongens betrekken den officier-tandarts in hun spelen, waaraan hij meedoet, komen met hem in aanraking op concerten, bij de parades en in de kerk. Hij leeft met hen. Als zij voor het eerst in zijn werkkamer komen is dat alleen een andere ontmoeting en zoo heeft de tandheekunde een groot deel van haar verschrikking verloren. Een praatje naast den stoel met een enkele jongen en met kleine groepjes in de praktijkkamer wordt veelvuldig gemaakt en het is opvallend hoeveel belangstelling de jongens vertoonen. Het bewijs van deze belangstelling en het prijs stellen op een goed gebit wordt geleverd door het groeiende aantal manschappen bij de marine en in de kazerne die zich vrijwillig voor onderzoek en behandeling aanmelden. Bij de komst in het établissement worden de jongens in klassen ingedeeld en stelselmatig onderzocht en behandeld, zoodat het gebit gesaneerd is wanneer zij naar zee gaan.

Aan de groote marine-hospitalen zijn officieren-tandarts eerste klasse verbonden. Deze zijn specialisten en alle moeilijke en gecompliceerde gevallen (cysten, odontomen, kaakfracturen, acute gevallen van angina Plaut-Vincenti, moeilijke en gecompliceerde extracties) worden daarheen gezonden. Zij zijn de tandheekundige specialisten van den vice-admiraal van den geneeskundigen dienst. In oorlogstijd zouden zij waarschijnlijk deel uitmaken van

speciale eenheden voor de behandeling van kaak- en aangezichtsverwondingen.

De voorwaarden van aanstelling zijn onlangs gewijzigd. Ingevoerd is het stelsel van kort dienstverband, waarbij men na zes jaar dienst ontslag kan krijgen met een gratificatie van £ 1000, of met goedvinden van de admiraliteit overgaat op de vaste lijst. Hierbij is het oude stelsel verlaten, waarbij de gegadigde na het afleggen van een examen meteen op de vaste lijst geplaatst werd. Dit onderzoek werd als een bezwaar beschouwd, omdat de pas afgestudeerden er weinig voor gevoelden om na het practisch examen zich opnieuw aan een even zwaar examen te onderwerpen. Het korte dienstverband scheidt de gelegenheid om een uitstekende professionele ervaring op te doen en biedt een aantrekkelijk leven onder tucht, zoowel in het eigen land als in den vreemde en geeft een zekere evenwichtigheid en vrije opvatting. Staat hem het leven van marine officier-tandarts aan en kan er wat van hem verwacht worden, dan heeft hij het voordeel om met goedkeuring van de admiraliteit op de vaste lijst over te gaan. Wie liever anders wil kan ontslag nemen en met zijn gratificatie zich associeeren in een civiele praktijk.

De tweede wijziging betreft den leeftijd waarop men verplicht is ontslag te nemen. Terwijl de officieren die voor 1 October 1935 in dienst traden, mogen dienen tot hun 45ste jaar als surgeon lieutenant-commander (D), tot hun 50ste als surgeon commander (D) en als surgeon captain (D) tot hun 55ste, zijn degenen die na 1 October 1935 aangesteld worden van hun loopbaan verzekerd tot hun resp. 50ste, 55ste en 57ste jaar.

Een andere belangrijke verandering is de uitbreiding van het aantal functionarissen in de verschillende rangen, zoodat thans de bezetting van den rang van kapitein vier bedraagt, terwijl het aantal surgeons commander maximaal tot 15 kan oploopen, waarvan er thans 9 dien rang bezitten. Hierdoor is de positie van den marineofficier-tandarts verbeterd, terwijl door de instelling van het korte dienstverband een ophooping op de permanente lijst vermoedelijk wordt voorkomen. De totale bezetting zal binnenkort van 64 gebracht worden op 76. B.